

Titel: Overleverne

Tema: Mønsterbryder, social arv, familie
Fag: Dansk
Målgruppe: 7. - 10. klasse

Tv-udsendelse: TV-2, 21.11.2018, 26 min.

Faglig relevans/kompetenceområder

Med 'Overleverne' er vi fluen på væggen, når tre unge mønsterbrydere kæmper sig fri af deres sociale arv. Tv-dokumentarserien kan fx indgå i det smalle fordybelsesområde 'dokumentar' (ikke-fiktion/ikke-tekster) eller det brede fordybelsesområde 'arv og miljø' til den mundtlige prøve. Denne pædagogiske vejledning peger på, hvordan I kan arbejde med filmiske virkemidler og autenticitetsmarkører inden for kompetenceområdet *fortolkning*. Book det tilhørende CFU-kapitelsæt til første episode. Her finder eleverne let udvalgte klip, som de kan undersøge nærmere.

Marie tør ikke sige noget i timerne, og det er hun træt af. Nicolai vil tjene sine egne penge og skabe sit eget planteimperium. Daniel kæmper med sine indre dæmoner, for han vil ikke være voldelig ligesom sin far. På kostskolen Slotsvænget følger vi de tre unge, som har vold, misbrug og psykisk sygdom med i kufferten.

Ideer til undervisningen

Tv2-dokumentarserien, 'Overleverne' tilhører den observerende dokumentargenre, som har til formål at observere virkeligheden. Den observerende dokumentar skildrer ofte et for seeren ukendt miljø, som i dette tilfælde er udsatte unge fra marginaliserede familier. Instruktøren har ofte fulgt hovedpersonerne så længe, at de ikke længere bemærker ham.

Igennem et skoleår får dokumentaristerne Louise Detlefsen og Louise Unmack Kjeldsen lov til, at komme helt tæt på Nicolai, Daniel og Marie, når de fester, fejler og besøger deres mere eller mindre dysfunktionelle familier.

Den observerende dokumentar fremstår ikke iscenesat og får derfor et meget autentisk udtryk, som virker som en objektiv skildring af virkeligheden. Den meget sparsomme brug af filmiske virkemidler, er et bevidst valg og håndholdt kamera, reallyd, sparsom klipping og mange nærbilleder fungerer som autenticitetsmarkører for at skabe identifikation.

Før I ser dokumentaren

Lad eleverne læse pdf'en [Fat om dokumentarfilmen](#) fra Dansk filminstitut, inden I ser dokumentaren. Her bliver de præsenteret for tre fortælleformer, hvoraf den ene er den observerende.

Mens I ser dokumentaren

I anslaget får vi introduceret hovedpersonerne og dokumentarens tema (social arv), præmis (historien om forandring og vilje) og stil (observerende genre). Først efter at have set alle episoder, finder seerne ud af, at filmen starter og slutter med samme begivenhed - Translokationsfesten. Filmen har et overordnet dramaturgisk og tidsmæssigt forløb, hvor vi følger de unge gennem et skoleår frem til den afsluttende prøve, men årstid og hårlængde afslører, at klippene ikke er sat sammen i kronologisk rækkefølge. Det er i højere grad hovedpersonernes udvikling og deres evne til at sætte ord på den, der er afgørende for rækkefølgen.

Se anslaget og stop op ved kapitelsæt 01 og 05 og lad eleverne komme med bud på følgende spørgsmål.

Kapitelsæt 01 *Alle: Bøgetræerne er sprunget ud og det er tid til translokation på kostskolen Slotsvænget. Beskriv billeder, lyd og tekst. Hvordan passer elementerne sammen?*

Kapitelsæt 05 *Alle: Hvem tror I Nicolai, Daniel og Marie er? Hvad er deres mål, drømme og udfordringer, og tror I, at de når de dem? Hvad tror I dokumentarens tema (budskab) og præmis (morale) er? Hvad er det for en fest, som sætter historien om Nicolai, Daniel og Marie i gang?*

Bed eleverne om at holde øje med, hvilken fortælleform/genre 'Overleverne' er, mens de ser første episode af 'Overleverne'. Lad eleverne notere, hvilke udfordringer henholdsvis Nicolai, Daniel og Marie møder i første episode. Efter I har set dokumentaren, så præsenter begrebet autenticitetsmarkører, som er de virkemidler, der giver en følelse af, at det vi ser er et ægte stykke virkelighed.

Autenticitetsmarkører:

- Lange indstillinger, hvor vi som fluen på væggen følger personerne.
- Sparsom brug af klip og mere panorering og evt. zoom.
- Uskarpe billeder, dårlig belysning og autentiske miljøer
- Mange nærbilleder af ansigter, som skaber indlevelse
- Brug af håndholdt kamera og reallyd
- Mosaikstruktur med kryds- eller parallelklip mellem de mange handlingstråde

Kilde: DOX af Dorte Granild & Mette Wolfhagen

Efter I har set dokumentaren

Brug CFU-kapitelsæt og fordel klip mellem klassens elever. Hver elev/par genser en række klip, som de skal undersøge. Kom TV-udsendelsen i indkøbskurven og book den til din klasse. I 'Mine materialer' kan du vælge CFU-kapitelsæt, så dine elever individuelt kan se både TV-udsendelse og kapitelsæt i eget tempo. Mens eleverne undersøger hver deres klip, noterer de i et fælles dokument som vist her:

Kapitelsæt	Billed	Lyd	Bemærkninger
Nicolai 1			
Daniel 1			
Marie 1			
Indledning			
Nicolai 2			
Daniel 2			
osv.			

Lad eleverne benytte skemaet som afsæt til en kort mundtlig fremlæggelse af deres analyse og fortolkning.

Skriv en teaser til første episode af 'Overleverne'. Brug teaseren fra DR-dokumentareren 'Vrede piger' som modeltekst, når de skal skrive deres egen. Undersøg først sproget i modelteksten og find eksempler på showing. Hav fokus på beskrivende verber (slår, møder, drømmer) og variation af subjekt (Sille, Pigerne, Fire piger, De).

Når Sille bliver vred, så slår hun. Hun slår først og hun slår hårdt!

Nicole vender vreden indad, for hun vil hellere lade det gå ud over sig selv end andre.

Pigerne møder hinanden for første gang, og det viser sig hurtigt, selvom de er vidt forskellige - at de har meget til fælles.

Fire piger på mellem 18 og 23 år har meldt sig til et kursus, hvor de skal lære at styre vreden.

De kender ikke hinanden på forhånd, men har alle det til fælles, at de drømmer om et liv, der ikke er styret af deres ukontrollerede vredesudbrud.

www.dr.dk

Supplerende materialer

Læs romanen 'Langt fra Det Hvide Hus' som e-bog, hvor hovedpersonen Bush har mange lighedstræk med de unge på 'Slotsvænget'. Med overlay kan eleverne arbejde tekstnært med opgaver direkte i teksten eller novellesamlingen 'Mellem os'.

E-bogen 'Langt fra Det Hvide Hus': <http://mitcfu.dk/CFUEBOG1100925>

Novellesamlingen 'Mellem os': <http://mitcfu.dk/54679203>